

אירוע לדיון - נטישה

חנה: (בהתרגשות רבה) אני רוצה לספר לכם מה היה היום בחדר מורים. תלמיד אחד נכנס בצעקות ואמר לי: "איזה חרא הבית ספר הזה, הלוואי ויהיה כאן פיגוע". אני ממש מזועזעת מזה, איך זה יתכן שכה מדבר תלמיד שלנו?

מורה: האם קרה משהו קודם? או שסתם ככה הוא נכנס והתחיל לצעוק?

חנה: לא. זה ילד שהודעתי לו הבוקר שהוא מורחק מבית הספר לארבע ימים, הוא כעס עלי ואז התפרץ לחדר מורים. אבל מה זה משנה מה היה קודם?

מורה: אני רוצה לדעת איך אנחנו אמורים לטפל בילד כזה?, מה אנחנו אמורים לעשות עם ילד שככה מתפרץ וצועק בחדר מורים? כבר הרחקתי אותו, מה עוד אני יכולה לעשות?
מורה: אין הרבה מה לעשות, אני מכירה אותו היטב. הוא עציץ בכיתה.

חנה: הילד הזה השנה הוא בכיתה שלי (כיתה יא'). מתחילת השנה הוא מגיע יום כן שלושה ימים לא. הוא בקושי מבקר בבית הספר. לפני שבועיים לקחתי אותו לשיחה ואמרתי לו שהוא חייב להתחיל לבוא, אחרת אני אנקוט בצעדים משמעותיים נגדו. הוא הבטיח שיתחיל לבוא. בהתחלה הוא היגיע לשלושה ימים רצופים ואז שוב נעדר. השבוע ישבנו במועצה פדגוגית והחלטנו שכאשר הוא יגיע נודיע לו שהוא מורחק לארבעה ימים ושעליו להגיע לבית הספר עם ההורים שלו. וזה מה שהיה. היום הוא היגיע, אמרנו לו שהוא מושהה ועליו לחזור עם ההורים בעוד ארבעה ימים. ואז הוא יתפרץ. אחרי שהוא יתפרץ המנהלת הזמינה אותו לשיחה למחר בבוקר.

לדיון:

1. היכן ומתי מדרדר הקשר?
2. מהי מצוקתם של כל הגורמים: תלמיד, מחנכת, צוות מורים, מנהלת.

איסוף נתונים

מנחה: מתוך הסיפור עולה שההתפרצות בחדר מורים זה רק חלק קטן מהסיפור, ואולי דווקא החלק הטוב של הסיפור. הילד הזה לא נמצא בבית הספר בכלל. איפה הוא? משהו יודע?

שתיקה

מנחה: משיהו יודע למה הוא לא מגיע?

מורה: איזו מין שאלה זו? תלמיד שלא מגיע זה כי הוא לא רוצה לבוא לבית ספר, מה אנחנו משטרה?

מורה: התלמיד הזה היה תלמיד שלי בשנה שעברה, אני יכולה לומר עליו שגם בכיתה י" הוא כל הזמן שוטט והסתובב עם חברות מפוקפקות. את ההורים שלו מעולם לא פגשתי, הם אף פעם לא באו ליום הורים. (מספר עוד פרטים...)

מנחה: תסבירו לי, למה החלטתם להרחיק את הילד?

מורה: השאלות שלך מאד לא נעימות, כאילו שאנחנו לא בסדר.

מורה: זה באמת נראה קצת מצחיק שילד שלא מגיע נותנים לו עונש לשבת בבית

מנחה: יכול להיות שאני לא מבין, ולכן אני שואל, מה היו שיקולי הדעת כאשר החלטתם על הרחקה. על פניו נראה אבסורד, אבל אתם אנשים אינטליגנטיים ויתכן ויש משהו שבגללו החלטתם להרחיק את הילד שאני לא יודע או לא קולט. השאלות שלי אינן מיועדות להכשיל, או לתקוף אתכם אלא חשוב לברר את כל הפרטים, חשוב לברר מהם שיקולי הדעת שלכם.

מנהלת: אני חשבתי שזה יזעזע אותי. שהרחקה זה צעד דרסטי, והוא יתעורר.

מנחה: ואכן זה מה שקרה לא? הרחקתם אותו והוא הזדעזע, והתפרץ עליכם ומנסה להעביר לכם מסר: "אל תזרקו אותי", בעצם השגתם את מה שרציתם. האם אני מבין נכון?

מנחה: יש פה דילמה, אתם לא יודעים מה הסיפור של הילד, אתם לא מכירים את ההורים, אתם לא יודעים מה קורה בבית, אין לכם מושג מה יקרה אם תרחיקו אותו. אבל יש סיכוי שאם תרחיקו אותו תחזקו אצלו את תחושת הניכור והכעס ותאבדו אותו. מצד שני נתתם עונש, לדעתי ללא חשיבה מספקת, לא עד הסוף חשבתם למה יוביל העונש, מה הוא ישרת וכו'. אבל התלמיד הגיב לעונש שלכם באופן שמאד הפתיע אתכם. אני מציע שתחשבו מה הכי טוב לעשות עכשיו.

מורה: לדעתי צריך לחשוב אם באמת אתם רוצים שהוא ישב בבית.

הדין התפתח לשאלה: איך נראה אם נוותר על העונש?

מורה: נראה לי שצריך לנצל את המומנטום הזה ודרך האירוע הזה לגייס אותו לבית הספר, אם נשלח אותו הביתה מה עשינו?

מנהלת: אני חושבת שנוותר על העונש, צריך לחשוב איך אומרים לו את זה. אבל מטרידה אותי האמירה שלך על האופן שבו קיבלנו את ההחלטה. אני מבינה שיש פה חלמאות, מצד שני עשינו דיון רציני. משהו לא ברור לי.

Reframing – הסבר מאפשר להתנהגות הצוות

מנחה: אני באמת חושב שאתם אנשים רציניים, אני חושב שכאשר אתם מקבלים החלטות בלתי רציונליות זה בגלל שהמשימה שלכם מאד מאד קשה. אפשר להיכנס לזה אם תרצי, אבל יש סיכוי שהמורים שעובדים עם הילד הזה מרגישים מאד רע בקשר אליו, ושהעבודה איתו מעוררת רגשות לא קלים.

חנה: אכן כן, הילד זה מקפיץ לי את הפיזים. הוא בא יושב בקצה הכיתה לא מתייחס אלי בכלל לא מתייחס לאף אחד, פתאום קם באמצע השיעור והולך מבלי להגיד כלום מתייחס אלי כמו אל אוויר.

מנחה: את יכולה לומר מה מקפיץ לך את הפיזים?

מורה: זה קשה לי, אני רוצה ללמד אותו, אני רוצה שהוא יצליח, אבל הוא לא נותן לי קצה חוט להתחבר אליו. זה יוצר לי תחושה כאילו אני לא שווה כלום.

מורה: יש סיכוי שזה גם מה שהוא מרגיש.

Reframing – הסבר מאפשר להתנהגות התלמיד

מנחה: אכן לעבוד עם ילד נעדר, זה מאד קשה. ברור שלילד קשה, וכאשר לילד קשה הוא בוחר בהתנהגויות שמאד מקשות עליכם. בואי תחשבי על דבר אחד שהיית רוצה להשיג, בטווח הקרוב, בקשר אליו.

שלב ב'- שינוי ההתנהגות

מנחה: נתכונן לשיחה עם הילד. המטרה של השיחה היא להקשיב לילד, עדיין לא לעשות כלום, לא לשנות את ההתנהגות שלו, אלא רק להתחיל להכיר אותו. אני מציע שמי שיעשה את השיחה עם הילד מחר בבוקר זו המחנכת ולא המנהלת. למרות שהמנהלת הזמינה אותו אליה.

חנה: OK

מנחה: מטרת השיחה מחר, הן א. לומר לו שחשבת עוד פעם ושבינתיים את לא משהה אותו. מטרה ב.

להקשיב לילד לגבי מה שמציק לו בעקבות ההתפרצות של היום.

מתקיימת סימולציה. המנחה משחק את המורה וחנה משחקת את התלמיד.

מורה: הזמנתי אותך לשיחה בגלל ההתפרצות שלך הבוקר.

תלמיד: מה תעשו לי?

מורה: למעשה חשבתי על כך שוב, שיניתי את דעתי ואני לא מתכוונת להעניש אותך. חשבתי הרבה על האירוע, וחשבת שכעסת כי אני הטפתי לך והאשמתי אותך, והענשתי אותך שלא בצדק. ולכם אני חושבת שהכעס שלך צודק. אף אחד לא אוהב שמאשימים אותו. כשאני מאשימה זה לא בסדר, וזה לא הוגן, ואני מתנצלת על שעשיתי זאת. יתכן גם שיחזרו מקרים שאני אעשה זאת שוב, וזה בסדר גמור שתעיר לי על כך. בנוסף, אני חושבת שאם ככה התפרצת אז כנראה לא טוב לך.

תלמיד: שותק

מורה: אני צודקת?

תלמיד: אני לא יודע.

מורה: אתה מוכן להסביר לי את מה שאמרת היום בחדר מורים? אמרת שביה"ס חרא של ביה"ס, אתה יכול לומר לי למה אתה מתכוון?

תלמיד: הכל, המורים משעממים, רק מענישים, אף אחד לא מקשיב לי, לא לומדים פה כלום. סתם אני בכיתה הזו, היא בכלל לא מתאימה לי. אני שורף את הזמן שלי פה. בגלל זה אני לא בא.

מורה: למה אתה מתכוון שהכיתה לא מתאימה לך?

תלמיד: אני אמרתי ליועצת שתעביר אותי כיתה, אבל היא אמרה שאני מתאים לכיתה הזו ולא דברה איתי יותר.

מורה: יכול להיות שהכיתה לא מתאימה, אני לא יודעת למה אתה מתכוון. יכול להיות שגם לך בינתיים קשה להסביר. בינתיים כשאתה נמצא בכיתה שלי, האם אתה רוצה לבקש ממני משהו. האם יש משהו שאני יכולה לעשות כל זמן שאתה תלמיד בכיתה שלי?

תלמיד: תעבירי אותי כיתה.

מורה: אני שואלת, אם יש משהו חוץ מאשר להעביר אותך כיתה. האם אני יכולה לעשות משהו כדי שיהיה לך יותר נעים? נראה לי שאם היועצת לא העבירה אותך כיתה, יכול להיות שתישאר אצלי, אני רוצה שאתה תצליח יותר בכיתה שלי. גם אם היא לא מתאימה לך.

תלמיד: אני לא יודע.

מורה: אנחנו ניפגש שוב בעוד שלושה ימים, אולי תוכל להגיד לי אז, משהו על מה אני יכולה לעשות בשבילך, או גם להגיד לי יותר מדוע לדעתך הכיתה אינה מתאימה לך.

יומן מנחה מ.ר.